

Полтаві, надалі вважаємо за доцільне проведення дослідження щодо визначення впливу інших факторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брага І. І. Суржик у соціолінгвістичному вимірі. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*. 2012. № 1. С. 82-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_fi_2012_1_17.
2. Дель Гаудіо Сальваторе, Тарасенко Б. Суржик: актуальні питання та аналіз конкретного прикладу. *Мовна політика та мовна ситуація в Україні: Аналіз і рекомендації* / за ред. Ю. Бестерс-Дільгер. - К., 2008. С. 316–331.
3. Масенко Л. Суржик: між мовою і язиком. 2-ге вид., зі змінами і допов. К.: Видавничий дім «Киево-Могилянська академія», 2019. 232 с.
4. Окара А. Полтавський “суржик” та духовне плебейство. *Слово і час*. 2000. №12. С. 52-56.
5. Окара А. Полтавський суржик і духовне плебейство. *Урок Української*. 2001. №5. С. 59-61.
6. Петров Є.Є., Петрова О.Є. Ставлення студентів медицини до мовного явища «суржик» у місті Полтаві. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: збірник статей V Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 листопада 2020 року)*. Полтава: Вид-во «Астрая», 2020.- С. 327-332.
7. Сидоренко Л. Деякі особливості функціонування суржиків на Полтавщині. *Формування сучасного освітнього середовища: теорія і практика: збірник наукових праць*. Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2014. Ч. 1. С. 223-225.

УДК 81 '25:378

Прийма Л. Ю., Шерстюк Н. О.

Полтавський державний медичний університет, м. Полтава ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КРИТИКИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК НАПРЯМКУ ТРАНСЛЯТОЛОГІЇ

У статті схарактеризований історичний шлях розвитку вітчизняної критики художнього перекладу. Подається огляд основних здобутків цієї галузі транслятології; окреслюються основні погляди вчених в рамках цього напрямку.

Ключові слова: *критика перекладу, художній переклад, критерії оцінки перекладу, еквівалентність, перекладознавство*

The article characterizes the historical path of development of domestic literary translation criticism. The paper gives an overview of the main achievements of this translatology branch and outlines the main views of scientists in this area.

Keywords: *translation criticism, literary translation, translation evaluation criteria, equivalence, translation studies.*

В статье охарактеризован исторический путь развития отечественной критики художественного перевода. Представляется обзор основных достижений этой области транслятологии; очерчиваются основные взгляды ученых в рамках этого направления.

Ключевые слова: *критика перевода, художественный перевод, критерии оценки перевода, эквивалентность, переводоведение.*

Аналіз сучасних теоретичних праць із теорії та критики наштовхує на думку, що міждисциплінарність сучасного перекладознавства як характерна ознака цієї гуманітарної галузі, з одного боку, створює широкі пояснювальні можливості для теоретичних положень транслятології, а з іншого, – висуває низку дискусійних, неоднозначних проблем.

Історично, критика перекладу стояла біля витоків теорії перекладу, однак розквіт останньої затьмарив і відсторонив увагу від цієї важливої галузі

теоретично-аналітичних досліджень перекладу. Початок перекладацької критики прийнято пов'язувати з роботами св. Ієроніма (IV-V ст.), який присвятив своє життя перекладу Священного писання й осмисленню проблем перекладу сакральних текстів [4, с.126]. Йому належить критика перекладу «Начал» Орігена, виконаної Руфіном («Апологія проти Руфіна»), порівняльний аналіз перекладів Святого Письма тощо.

Подальший розвиток перекладацька критика отримала в Німеччині XVIII ст. Наслідуючи ідеї Шиллера й Канта, німецькі романтики обґрунтовували зв'язок перекладу з оригіналом як особливого роду динамічного відношення, в основі якого лежить «безкінечність сенсу» тексту (Новаліс, Ф. Шлегель) [4, с.127]. Для критики перекладу цього періоду характерно визнання герменевтичного підходу до інтерпретації оригіналу. У центр уваги критиків перекладу було поставлено розуміння. Критики ставили собі за мету формулювання філософських концепцій про переклад, культурні взаємозв'язки між вихідним текстом і перекладом, достоїнства перекладу, роль перекладу для розвитку національних культур (Гете, Шлегель, Гердер, Гумбольдт, Гельдерлін, Новаліс, Шлегель, Шлейермахер).

Особливе місце в історії перекладу займають «критичні переклади», в яких перекладачі пропонують власні варіанти перекладу. Прикладом «критичного перекладу» може служити коментар до перекладу Ф.Шатобріана «Втраченого раю» Мільтона. У коментарі Шатобріан виявляє особливості тексту оригіналу, виконує аналіз помилок і неточностей попередніх перекладів Мільтона французькою, а також дає обґрунтування власної концепції перекладу й детальний опис технологій перекладу.

Коментарі до перекладів, призначені для обговорення труднощів і неточностей в перекладі, нерідко ставали об'єктом суперечок. Вони виявляли розбіжності критиків перекладу в розумінні того, що слід вважати «гарним перекладом». Так, у російській критиці перекладу XVIII ст. практика «граматичних» перекладів поезії викликала негативне ставлення письменників і перекладачів. О.С. Пушкін засуджував буквальний переклад, що відтворює мовний лад оригіналу у французькому перекладі «Втраченого раю» Шатобріана. Особливе обурення в О.С. Пушкіна викликала практика перекладу віршів прозою [4, с.128].

Розквіт критики перекладу припадає на другу половину XX століття, що було пов'язано з виділенням теорії перекладу як самостійної дисципліни, покликаної осмислити закономірності перекладацької діяльності. Критика перекладу послужила основою для формулювання цілої низки наукових концепцій загальної теорії перекладу.

Сучасна критика перекладу отримує подальший розвиток у діяльності перекладачів, які критично осмислюють корпус перекладних текстів як культурну спадщину минулого. Цінний внесок у наукову критику перекладу в XX столітті внесли праці вітчизняних вчених і письменників, які обґрунтували критерії оцінки художнього перекладу (О. В. Федоров, М. М. Любімов, Р. А. Будагов). Їхні критичні судження щодо проблеми якості художнього перекладу публікувалися в спеціалізованих збірниках «Майстерність перекладу» і «Зошити перекладача» [2, с.119]. Поєднання даних наукових досліджень і перекладацької практики та їх критичне обговорення дозволили значно розширити критерії оцінки перекладу.

На думку сучасних перекладознавців, спрямованість на вишукування фактичних неточностей у перекладі є мало перспективним для розвитку критики перекладу як розділу перекладознавства. Заперечення з боку сучасних

перекладознавців зустрічає й думка про те, що перекладач має передавати всі сторони оригіналу (М. Амман, В. Вілс, В. Коллер, К. Райс) [2, с.120].

На думку вчених, сучасна критика перекладу вирізняється заниженою громадською оцінкою праці перекладача підвищеною увагою до художнього перекладу, недостатньою аргументованістю суджень і відмовою враховувати комунікативну функцію оригіналу [1, с.153]. Справді наукова критика перекладу, на думку К. Райс, повинна бути індуктивною, а не дедуктивною, тобто виходити з конкретних фактів перекладацької діяльності.

У ХХ столітті критика перекладу продовжує розвиватися в роботах поетів і письменників-перекладачів А. Блока, М. Горького, М. Цветаєвої, А.Заболоцького, Б. Пастернака та інших [4, с.128]. Критика перекладу при цьому не виділилася в окремий напрям, а перебуває на стику літературознавства й теорії перекладу. Чітких об'єктивних критеріїв критики перекладу ще не було розроблено, оскільки літературознавство часто займалося оцінкою перекладів як літературних творів.

Критерії для аналізу художнього перекладу наводить Ю. П. Солодуб у посібнику «Теорія й практика художнього перекладу» [3]. На його думку, найважливішим критерієм оцінки якості художнього перекладу є «адекватність естетичного впливу оригінального тексту й тексту його перекладу».

У роботі «Трансформація і деформація як категорія перекладацької критики» О. І. Костикова пропонує оцінювати якість художнього перекладу з точки зору доречності застосування перекладачем тих чи інших перекладацьких перетворень [1, с.153]. Автор пропонує починати аналіз тексту перекладу з визначення задуму перекладача, а потім аналізувати виявлені в тексті перекладу трансформації з точки зору їх доцільності.

Таким чином, у даний час немає єдиної методики рецензування перекладених текстів. Можна зробити висновок про відсутність єдиних вимог до перекладу, трудність у визначенні прагматичного ефекту перекладу, різне розуміння задач перекладача; конфлікт між мовною формою і змістом; необхідність обліку суто практичних реалій тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Костикова, О. И. Критика перевода vs оценка перевода. Издание Паневропского университета славистики РАН. 16, 2017. 152 с.
2. Лысенкова, Е. Л. От теоретических основ к критике художественного перевода. Социальные и гуманитарные науки на Дальнем Востоке, 15(1), 2012. С.17-21.
3. Солодуб, Ю. П. Теорія та практика художнього перекладу: навч. посібник для студ. лінгв, фак. вищ. навч. закладів. Москва: Видавничий центр «Академія», 2005. 148 с.
4. Третьякова, Е. А. (2012). Эволюция отечественной критики перевода. Вестник Чувашского университета, (4), С.126-132.

UDC: 811.111'42

Purdenko M.S., Lysanets Yu.V.

Poltava State Medical University, Ukraine

LEXICO-SEMANTIC SOURCES IN THE ENGLISH SUBLANGUAGE OF ANESTHESIOLOGY

У статті проаналізовано лексико-семантичні особливості англійської термінології в субмові анестезіології. Запропоновано класифікацію в межах досліджуваної терміносистеми: терміни латинського та грецького походження; термінологічні словосполучення, представлені власне англійськими лексичними одиницями; гібридні терміноелементи, що містять напівасимільовану англо-